

PERSOONLIJK
Minister van Justitie en Veiligheid
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag

Lange Voorhout 8
Postbus 20015
2500 EA Den Haag
T [070] 34 243 44
E voorlichting@rekenkamer.nl
W www.rekenkamer.nl

DATUM 7 mei 2020
BETREFT reactie inzake concept-wetsvoorstel Wijziging Politiewet 2012, kenmerk [REDACTED] (d.d. 3 december 2019)

Geachte heer Grapperhaus,

In december 2019 ontving de Algemene Rekenkamer een verzoek ter advisering over het concept-wetsvoorstel 'Wijziging van de Politiewet 2012', kenmerk [REDACTED]. Wij concluderen dat de voorgestelde wetswijziging geen gevolgen heeft voor de onderzoekstaak en -bevoegdheden van de Algemene Rekenkamer. U hoeft dus op grond van de Comptabiliteitswet 2016 (artikel 7.40) geen bestuurlijk overleg te voeren met de Algemene Rekenkamer over dit wetsvoorstel.

Het namens u verstuurde verzoek is voor ons wel aanleiding om nogmaals te wijzen op de eerdere aanbevelingen die wij hebben gedaan met betrekking tot de Politiewet 2012. Sinds 2011 heeft de Algemene Rekenkamer gewag gemaakt van een discrepantie tussen enerzijds de ministeriële verantwoordelijkheid en anderzijds het begrotings- en verantwoordingsarrangement met de politie. Bij de totstandkoming van de huidige Politiewet constateerden wij dat de minister van Justitie en Veiligheid – ondanks dat de politie geen onderdeel is van zijn ministerie – vergaande bevoegdheden heeft gekregen om rechtstreeks te sturen op het beheer en de taakuitvoering van de politie. Sturing geeft de minister in zijn beheerdersrol bij het vaststellen van de jaarlijkse begroting, meerjarenraming, beheerplan, jaarverslag en jaarrekening van de politie. Ook verdeelt hij de sterkte en middelen over de onderdelen van de politie¹. In zijn kaderstellende rol draagt hij verantwoordelijkheid voor de inrichting, werking en ontwikkeling van het politiebestedel. Ook bepaalt hij de landelijke beleidsprioriteiten voor de politie en stelt hij het jaarlijkse budget voor de nationale politie vast.

UW KENMERK
ONS KENMERK
BIJLAGE(N)

[REDACTED]
[REDACTED]
1

Wij geven al sinds 2011 te kennen dat deze bevoegdheden van de minister vragen om een gedetailleerdere uitwerking van de begroting van de politie, en een uitgebreidere verantwoording richting het parlement. Dit evenwicht tussen bestuurlijke bevoegdheid en financiële uitwerking ontbreekt nog altijd. Dit heeft gevolgen voor de informatiepositie en het budgetrecht van de Eerste en vooral Tweede Kamer. De begroting en het jaarverslag van de politie zijn geen integraal onderdeel van de departementale begroting en jaarverslag, maar worden als bijlagen ter informatie meegestuurd. De amenderingsmogelijkheid van de Tweede Kamer en de dechargeverlening van de Staten-Generaal zijn hiermee beperkt tot het totaalbudget voor de politie zoals dat is opgenomen in de begroting en het jaarverslag van het Ministerie van JenV.

In de bijlage treft u een overzicht van onze correspondentie over de Politiewet 2012, daarin zijn onze overwegingen en aanbevelingen dienaangaande nog eens op een rij gezet.

Met de voorgestelde wijzigingen in de Politiewet 2012 zien wij nog geen veranderingen met betrekking tot de aanbevelingen die wij hierover door de jaren heen hebben gedaan. Daarom bevelen wij u nogmaals aan hier rekening mee te houden in de voorgenomen wetswijziging.

Graag maken wij u er nog op attent dat uw reactie op onze website zal worden gepubliceerd. Daarom verzoeken wij in verband met de privacy om geen persoonlijke gegevens in het advies of bij de referentiegegevens op te nemen.

Deze brief is een getekende versie van de brief die wij u op 29 april jl. digitaal toestuurd.

Algemene Rekenkamer

Bijlage I: Correspondentie van de Algemene Rekenkamer over de Politiewet 2012 met het Ministerie van Justitie en Veiligheid en de Tweede Kamer.

- In een brief aan toenmalig staatssecretaris Teeven van 24 maart 2011ⁱⁱ constateert de Algemene Rekenkamer de hybride situatie van de ministeriële bevoegdheden enerzijds en de positionering van de politie als rwt buiten het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Deze situatie leidt tot onduidelijkheid in het begrotings- en verantwoordingsproces.
- Na een schriftelijke reactieⁱⁱⁱ van de minister op onze brief naar aanleiding van de behandeling van de Politiewet 2012 in de Eerste Kamer stelt de AR in 'Begrotingsbrief 2013'^{iv}: 'De Staten-Generaal kunnen hun budgetrecht slechts uitoefenen op het totale begrotingsbedrag van de politie en niet op onderdelen binnen de politiebegroting. Hiermee wordt de Tweede Kamer de mogelijkheid ontnomen om via amendementen bij te sturen op de prestaties van de politie en de inzet van de daarmee gemoeide middelen. Dit betekent dat het budgetrecht wordt beperkt.'
- In onze begrotingsbrief 2015^v benoemen wij dat er in de begroting voor 2015 geen koppeling gemaakt is tussen de landelijke beleidsdoelstellingen van de Nationale politie en het budget, waardoor de Tweede Kamer geen inzicht krijgt in welk deel van het budget wordt ingezet voor de vastgestelde landelijke beleidsdoelstellingen. In de begrotingsbrief bij de ontwerpbegroting van de politie in 2015^{vi} herhalen wij onze boodschap, en raden wij de Tweede Kamer aan de minister aan te spreken op zijn kaderstellende rol of in de rol van beheerder van de politie, omdat dit bepalend is voor de mate van invloed die de Tweede Kamer heeft.
- In het Verantwoordingsonderzoek 2014^{vii} wordt een vergelijking gemaakt tussen de jaarrekening van de Nationale politie 2013 en het jaarverslag 2014 van VenJ. Uit deze vergelijking komt naar voren dat: (I) "De risico's die de Nationale politie benoemt in de jaarrekening van de Nationale politie 2013 worden in het jaarverslag 2014 van VenJ niet benoemd. Risico's betreffen onder meer de personele kosten (zoals cao-afspraken, invoering landelijk functiegebouw, pensioenregelingen), reorganisatiekosten en huisvestingskosten."; (II) "In het Jaarverslag 2014 van het Ministerie van VenJ wordt niet ingegaan op de risico's, die eind 2014 bleken bij de behandeling van de voortgangsrapportage over de vorming van de Nationale politie in de Tweede Kamer." De minister van VenJ stuurt wel een voortgangsrapportage over de vorming van de Nationale politie naar de TK

met als bijlagen het rapport en brieven van de Inspectie Veiligheid en Justitie, Commissie van toezicht op het beheer politie, en Review Board Aanvalsprogramma Informatievoorziening Politie; (III) "In het Jaarverslag 2014 van het Ministerie van Veiligheid en Justitie is over de rechtmatigheid van de uitgaven bij de Nationale politie geen informatie opgenomen, ook niet in de bedrijfsvoeringsparagraaf van het ministerie".

- In onze verantwoordingsonderzoeken 2015^{viii} en 2016^{ix} bevelen wij de minister aan zich in zowel zijn kaderstellende rol als over zijn beheersmatige verantwoordelijkheid bij de politie beter te verantwoorden.
- Het hoofdstuk over de positionering van de politie in onze 'Begrotingsbrief 2019'^x sluit aan bij de bevindingen van de commissie-Kuiken^{xi} uit de evaluatie van de Politiewet 2012 in 2017: "De begroting en het jaarverslag van de politie zijn geen integraal onderdeel van de departementale begroting en jaarverslag, maar worden als bijlagen ter informatie meegestuurd. De amenderingsmogelijkheid en de dechargeverlening van de Staten-Generaal zijn hiermee beperkt tot het totaalbudget voor de politie, zoals dat is opgenomen in de begroting en het jaarverslag van het Ministerie van JenV. Met andere woorden: de bestuurlijke bevoegdheid en de financiële uitwerking sluiten niet aan."
- Onze 'Begrotingbrief 2020'^{xii} komt hierop terug met de toevoeging dat ook de Raad van State adviseert "het begrotingsartikel 'Politie' uit te splitsen langs de lijnen van de bevoegdheden van de minister ten aanzien van de politie". Wij achten de onderverdeling in de JenV-begroting noodzakelijk, omdat deze past bij de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de minister, en omdat alleen hiermee het budgetrecht van het parlement over de hele cyclus van begroting tot en met verantwoording wordt versterkt. Met een onderverdeling in verschillende (sub)artikelen in de begroting strekt het handelingsperspectief van minister en het parlement zich uit over de hele begrotingscyclus. Het gaat niet alleen over de formele verhouding tussen de begrotingen van JenV en de politie. Belangrijk is ook de vraag of de financiële middelen van de politie effectief en efficiënt worden besteed en welke mogelijkheden de minister en het parlement hebben om daar invloed op uit te oefenen, zowel bij de aansturing vooraf als bij de verantwoording achteraf.
- Ten laatste willen wij nog wijzen op ons onlangs verschenen rapport 'Politie ter plaatse'^{xiii}. In de reactie op dit rapport wijst de korpschef een van onze hoofdconclusies af, die luidt: "De landelijke politietop heeft geen adequaat en eenduidig zicht op de aanwezigheid van voldoende toegerust personeel om optimale besluiten te kunnen nemen over de inzet van politiemensen."^{xiv} Terwijl de minister in zijn reactie aangeeft het belang van verdere versterking van sturing op inzetbaarheid en inplanbaarheid bij de politie te delen. De discrepantie tussen de reacties van de minister van JenV en de korpschef van de politie legt een spanning bloot tussen de

formele (eind)verantwoordelijkheid van de minister en de taakopvatting van de korpschef. Wij constateren hier wat de gevolgen zijn van de hybride situatie tussen minister en korpschef, namelijk dat deze kan leiden tot problemen in de taakuitvoering.

ⁱ Zie 'Politiewet 2012', artikel 35,36,37.

ⁱⁱ Zie brief aan staatssecretaris Veiligheid en Justitie Teeven over 'Nota van wijziging bij het wetsvoorstel nieuwe politiewet', 24 maart 2011, kenmerk 11001492R

ⁱⁱⁱ Zie brief van minister van V&J Opstelten aan de Tweede Kamer over 'Wijziging van de Politiewet 2012 in verband met de positie van de korpschef en van de regioburgemeester', 21 september 2012, kenmerk 33368 nr. 5.

^{iv} Zie 'Kamerbrief Aandachtspunten bij de begroting van 2013 van de minister van VenJ', 1 november 2012, kenmerk 12007882 R.

^v Zie brief 'Aandachtspunten bij de begroting 2015', 11 november 2014, kenmerk 1400684R.

^{vi} Zie 'Aandachtspunten bij de ontwerpbegroting 2015, de Ontwerpmeerjarenraming 2016-2019 en het Ontwerpbeheerplan 2015 van de Nationale politie', 11 november 2014, kenmerk 14006847R.

^{vii} Zie 'Resultaten verantwoordings-onderzoek 2014 Ministerie van Veiligheid en Justitie (VI)', 20 mei 2015, p. 61-64.

^{viii} Zie 'Resultaten verantwoordingsonderzoek 2015 Ministerie van Veiligheid en Justitie (VI)', 18 mei 2016, Hs.5.

^{ix} Zie 'Resultaten verantwoordingsonderzoek 2016 Ministerie van Veiligheid en Justitie (VI)', 17 mei 2017, p. 7 en 32.

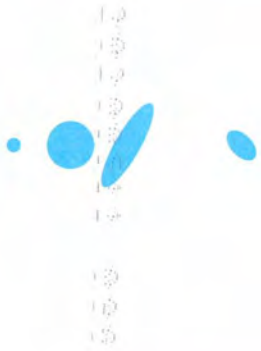
^x Zie 'Aandachtspunten bij de ontwerpbegroting 2019 (hoofdstuk VI) van het Ministerie van JenV', 4 oktober 2018.

^{xi} Zie rapport 'Evaluatie Politiewet 2012 Doorontwikkelen en verbeteren', Commissie Kijken, november 2017.

^{xii} Zie 'Aandachtspunten bij de ontwerpbegroting 2020 (hoofdstuk VI) van het ministerie van Justitie en Veiligheid', 3 oktober 2019.

^{xiii} Zie rapport 'Politie ter plaatse', Algemene Rekenkamer, 18 februari 2020, p. 51-54.

^{xiv} Ibid. p. 57.

Algemene Rekenkamer

RX3CC #Y330J1A#16#0917#

RMHaaglanden
11 MEI 2020
Ontvangen

Gezien scankamer
JenV
11 MEI 2020

FRANKERING
GECONTROLEERD
R01.200508.002510